

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Să ne facem datoria!

În politica militantă oficioasă e linişte. Miniştrii şi deputaţii s'au împărţiat la fară, spre a se re crea de „munca“ istovitoare, ce au prestat mai cu seamă în luna trecută, Iunie.

E linişte... la aparenţă. Dar sub spuză arde focul şi nu se ştie timpul când vor izbucni flăcările.

Procedul lui Tisza a fost prea volnic, prea brusc. El a creiat o situaţie forţată, care nu poate avea trănicie. Şi pe lângă aceste în faţa ţării stă ca o enigmă: chestia dreptului de vot universal. După procedul lui Tisza şi ştiind inclinaţiile retrograde ale oligarhilor-feudali dela putere, democratismul adevărat, marile masse de popor din ţara întreagă sunt îngrijite de soarta reformei democratice. E temere întemeiată, că la toamnă sau la începutul anului viitor guvernul va prezenta în cameră un proiect la aparenţă liberal, dar în esenţă retrograd şi mamelucilor vor fi gata să-l voteze, căci prin dispoziţiile şi succiturile legii îşi vor vedea apărute interesele lor.

Iată tot atâtea motive, pentru ca marile public al ţării, masele de popoare neîndreptăţite, să-şi manifeste părerea asupra situaţiei şi să dea expresiune dorinţelor de cari sunt stăpânite, spre a-şi crea o soartă mai bună, mai fericitoare.

Vedem, că opoziţia unită aranjează pretutindenea meetinguri, în cari protestează contra ilegalităţilor guvernului şi cere o lege electorală. Se mişcă şi socialiştii, accentuându-şi cunoscutele pretenţii, între cari este, ca o cerinţă principală sufragiul universal fără restricţiuni.

Naţionalităţile şi în special noi Românii, trebuie asemenea să ne mişcăm, să ne intrunim în adunări populare şi să ne ridicăm glasul. Să se auză acest glas în întreg cuprinsul ţării, în Viena şi în străinătate.

Căci dacă celelalte partide au motive de-a se plânge, dacă ele pot face pretenţii, cu atât mai mult — de o sută de ori mai mult — are dreptul a ridica gravamele partidul naţional român, care cuprinde şi sintetizează întreg poporul românesc din aceasta patrie. El este cel mai apăsător şi cel mai horopsit din toate partidele şi popoarele Ungariei; el e ţinut mai departe de egalitatea adevărată de drepturi naţionale, el e tratat mai rău şi nedreptăţit zilnic din partea stăpânilor.

Aceste ne dau dreptul — dar ne impun şi datoria — de-a ne ridica glasul şi a ne desvâli în faţa lumii doleanţele, dar totodată ne îndreptăţesc a ne fixa poziţia în situaţia actuală şi a ne arăta pretenţiile, de cari nu ne poate fi ruşine, căci ele sunt drepte şi se bazează pe democraţie şi pe principiul de egalitate a popoarelor.

Trebuie să aranjăm şi în vara şi toamna aceasta noi adunări populare, întregind şirul celor din anul trecut, cari au avut izbânde atât de frumoase.

Noi încă din primăvară am accentuat în repetite rânduri necesitatea unei astfel de mişcări, se înţelege sub conducerea şi egida comitetului nostru naţional. Şi acum vedem cu bucurie, că dorinţa noastră şi a tuturor bunilor Români se va realiza. Săptămâna trecută am publicat un fel de comunicat în privinţa aceasta, cu titlul „Spre orientare“. Mai mulţi membri ai comitetului naţional, intrunindu-se zilele aceste în Arad, au dat publicului nostru în comunicatul amintit unele informaţii asupra situaţiei. Punctul al doilea al acestor informaţii este:

Comitetul nostru naţional va organiza în timpul cel mai potrivit o serie de adunări publice prin toate ţinuturile româneşti din Ungaria şi Transilvania şi în interesul înălţării acţiunii de propagandă ce contemplă, va mobiliza toate forţele ce are la îndemână, nescolind, ca şi în trecut, orice jertfe în marginile puterilor noastre ale tuturor.

Iată signalul dat! Sesiunea nouă a adunărilor noastre populare este inaugurată. Comitetul naţional, ştim, că îşi va face datoria. Membrii lui, în frunte cu deputaţii, vor face calea greului apostolat naţional, vor străbate din ţinut în ţinut, din loc în loc, deşteptând cu graiul lor poporul, încurajându-l şi îndreptându-l pe căile adevărate.

În faţa acestor osteneţi şi jertfe ale fruntaşilor noştri, ce datoria ni-se impune nouă? Datoria de-a lua iniţiativa pretutindeni pentru aranjarea şi succesul deplin al acestor fel de adunări; datoria de-a asculta glasul chemător la adunări şi a participa în număr cât mai mare; datoria de-a ne lumina şi clarifica unii pe alţii, şi în deosebi pe ţărani noştri, asupra scopului ce urmărim şi asupra fiinţei şi însemnătăţii partidului naţional român.

Aceste datorii se impun cu deosebire clasei noastre inteligente dela ţară, preoţilor, învăţătorilor, comercianţilor etc. Ei trebuie să dea informaţii poporului şi să grijească să nu fie risipită turma şi dusă pe căi greşite şi stricacioase. Căci vedem cazuri, când poporul nostru este sedus de unii oameni şi convocat ca Români, la „adunare românească“, care însă numai românească nu este. Matadorii socialişti şi de alt soi se folosesc de naţionalismul românesc, ca să-şi ajungă unele scopuri personale şi meschine. Au fost asemenea cazuri în trecut şi sunt în prezent. Cel mai nou caz ni-s'a dat zilele aceste la adunarea dela Răcăşdia.

Socialiştii, uniţi cu câţiva oameni de „gşeft“ politic au convocat la o adunare „românească“ ţărani români din jurul Răcăşdiei. Ţărani nefiind indestul luminaţi din partea inteligenţei, s-au dus în număr mare, şi numai acolo, în adunare au văzut, că ei au fost traşi pe sfoară. Ei au auzit în adunarea „românească“ injurându-se şi batjocorindu-se preoţii români şi

inteligenta română; ei au văzut apărând figura tristă, de duplicitate, a tipografului Birăuţ din Pesta, şi s-au încrucişat auzindu-l, că laudă pe Iusthişti — e năimitul lor, — linguşeşte pe socialişti, dar nu prea atacă nici comitetul nostru naţional. De, omul de „gşeft“ trebuie să stea bine cu toţi. Curat cu doi bani în trei pungi.

Românii adunaţi la Răcăşdia s-au desmetecit în adunare şi s-au dus acasă nemângăiaţi.

Trebuie să grijim, ca astfel de cazuri să nu se mai întâmple. Poporul trebuie luminat şi oamenii de calibrul lui Birăuţ trebuie demascaţi şi arătaţi în adevăratele lor pene.

În preajma adunărilor populare române să ne apucăm cu toţii de muncă şi să fim cu ochii în patru.

—sm.—

Adunări populare. Duminecă s'au ţinut din nou câteva adunări populare, convocate de partidele opoziţiei. Cea mai importantă din aceste adunări a fost cea din Seghedin, la care au luat cuvântul între alţii conţii Apponyi şi Károly Mihály. A produs oarecare senzaţie, că contele Károly Mihály a plecat pentru uniunea tuturor partidelor opoziţiei într'un mare partid parlamentar. Această idee a fost aprobată şi de oratorii justiţi şi de cei ai partidului popular.

La adunarea din Seghedin a avut loc şi un mic incident. Când Apponyi îl critica pe Tisza s'au auzit de-odată strigăte: *Trăiască republica!* Pentru ce sancţionează regele astfel de legi? Apponyi a fost foarte neplăcut atins de aceste intruperi şi a rugat pe cei adunaţi să se abţină dela astfel de exclamaţii, pe cari nu le aprobă. »Persoana regelui este sfântă şi inviolabilă« — a zis Apponyi. »Eu fac răspunzător pentru încălcarea constituţiei guvernul«.

Adunări s'au mai ţinut în Albaragală, Nagyszőlös şi Szabadka.

Deputatul cercului Sebeşul-săsesc Dr. Darvai Fülöp şi-a ţinut în 29 l. c. n. darea de samă în faţa alegătorilor saşi din Sebeşul-săsesc. Darea de samă a acestui mameluc ne interesează numai întrucât el a comunicat alegătorilor, autorizat fiind de ministrul Lukacs, că la elaborarea noii legi electorale se va ţine cont în mod cuvenit de elementul cultural ardelen, susţinându-se egemonia inteligenţei. Prin urmare Saşii să fie liniştiţi, căci prin noua lege electorală nu vor suferi nici o pierdere.

Strigăte de »Hoch« au însoţit es-punerile jupânului Darvai.

Sosirea misiunii militare la Salonici. Valul din Bitolia telegrafiază, că misiunea militară turcă a fost acolo şi a plecat spre tabăra răsăritei, în apropierea lacului Preslec spre a începe negocierii. Răsvraţii cer ca foştii membri ai cabinetului Hakki să fie şi ei chemaţi în faţa tribunalului de război pentru greşeli grave, cari au provocat războiul din Tripolitania şi revoltele din Albania şi Yemen.

Camerele advocatiale din Seghedin, Balasagyarmat şi Dobriţin au primit câte-o rezoluţiune, în care se desaproabă procederea guvernului şi se declară de ilegale legile votate cu forţă brachială.

Serbările socoliştilor, ţinute zilele trecute la Praga, s'au terminat printr'un splendid cortegiu al corporaţiunilor socoliste din toate ţările slave, la care au luat parte 25,000 de inşi. O mulţime enormă i-a aclamat într'un mod foarte entuziastic.

Moartea lui Milovanovici. Eri dimineată a încetat din viaţă la Belgrad ministrul de externe al Sârbiei, Milovanovici. Moartea lui Milovanovici a produs o profundă impresie în toate cercurile politice. Milovanovici era unul din bărbaţii de stat mai de seamă din Serbia şi avea numeroase relaţiuni cu cei mai iluştri bărbaţi de stat ai Europei, bucurându-se de o mare simpatie în cercurile înalte.

Scrisori către un frate din Ardeal.

— Scrisoarea a patra. —

— Urmare şi fine. —

Dus *«la stână»*, aude pe Moş Soare povestind o întâmplare de pe când era el tânăr de tot: cum s-au răţâit odată nişte vaci şi cum urşii prinzându-le prin pădure le-au omorât. Nu isprăveşte bine de povestit şi se aud nişte ragete puternice. Se reped să vadă ce-i şi văd un cârd de vaci gonind în fuga mare, şi-n urma lor un urs. Moş Soare pregăteşte puşca şi când îi vine bine repede doi plumbi în inima ursului, care cade la câţiva paşi de el...

În *«Cetăţuia Stăncuţei»*, trăia ultimul vâstar al familiei Buzduganilor, c fecioară, care se lupta ca un volnic contra vrăşmaşilor de Unguri, cari veniau prea des pe la ei şi-i prăda. Odată Ştefan cel Mare, venind contra lor, întâlneşte pe Stăncuţă, care era îmbrăcată bărbăteşte, şi care le arată un colţ de odihnă, şi apoi îi conduce către tabăra duşmană. În luptă Stăncuţa e străpunsă de două ori de sabie vrăşmaşă, şi Domnul desfăcându-i pieptarul îi vede sânii tari de fecioară. A doua zi li făcără înmormântare precum se cuvenia şi poezii în care se petrecuse lupta îi puseră numele de *«Cetatea*

Stăncuţei», fiind foarte chibzuit de bine aşezată pentru apărare contra vrăşmaşilor. Până astăzi locului acela i se zice tot *«Cetatea Stăncuţei»*, trecând din tată'n fiu povestirea întâmplărilor, cari au adus moartea vîstarului Buzduganilor...

«Două suflete» sânt doi Ruşi, un bătrân şi o copilă de-o frumuseţă rară, doi pribegi, cari se refugiaseră în ţară din pricina asupririlor ce suferiseră în ţară la ei. Reţraşi ca muncitori la tăierea unei păduri, rămân acolo doi ani şi 'n timpul liber fata ceteşte bătrânului slăbit de muncă şi dureri sufloteşti din cărţi scrise în limba lor sau în altele, sau stau şi scriu într-o carte mare nenorocirea lor şi alor lor. Din întâmplare, băiatul stăpânei moşiei dă peste ei şi vrând să le schimbe întru câva trailu e refuzat, zicând, că ei sânt mulţumiţi cu micul lor bordeiu din miezul pădurii, şi cu brua de mănecare pe care o pregăteşte bătrânul Rus. Apropindu-se Crăciunul, stăpânii vrură să ducă muncitorilor daru: şi merinde mai din beisug. Tocmai atunci băiatul primi de la poartă câteva şiruri scrise în limbă străină, prin cari îl rugă ca să vină a doua zi pe la bordeiul lor. A doua zi, dând ninsoare mare, abia putură ajunge în noapte cu greu în miezul pădurii. Când deschiseră uşa, găsiră pe bătrân lăptos pe cotorul îngheţat, iar pe fată în vestiminte cernite înghenunchiată la căp-

ătul lui. Pe masă, un bilet cu ultimele lor dorinţi.

Băiatul, fiind un bun sculptor, le-a făcut pe mormântul lor de la schit în piatră nemuritoare aşa cum în noaptea Crăciunului îi gărise înţepeniţi în fordelul din pădure, din dragostea cea mare ce simţise pentru aceste *«două suflete»* rătăcite pe pământ străin din pricina cine ştie ce aventuri şi gânduri frumoase pentru ţară şi nenorocitul popor din care făceau parte. Cartea cea mare şi groasă, în care ei treceau zi de zi povestea suferinţei lor, a fost trimisă departe în ţară străină, aşa după cum arătaseră rândurile ce cuprindeau ultimele lor dorinţi...

Era în sârbători. Ajunul Crăciunului. Femeea, în lipsa bărbatului dus după puţină hrană, se căzneşte să şi îmbrace cei 11 copilaşi. Când scoase din ladă maldărul de cămeşi, copilaşii se reped, care mai de care şi mama lor nu-i poate linişti decât dându-le din tutele făcute în miere şi cu nucii. N-apucă bine să-i liniştească şi vine *«Moş Părintele»* cu ajunul. Când vede şi el atâţia copii, caută să îmbărbăteze pe femea. Când vine însă de Bobotează cu *«butezul»* găseşte şi pe bărbat acasă, care se căzneşte să astăpere foamea copiilor. Femeea stătea lăptosă pe-o veliută, într-un colţ: le mai dăduse D-zeu locă un baiat şi-o fată. Moş Părintel' avusese grijă să aducă hăinuţe noi la cei 11 copilaşi, lucru

care aduse mare bucurie în acea casă...

Bătrâna Mitra şi cu noră-sa Sorina sânt în *«caşteleplarea»* lui Lisandru din război. Vor pieri de-acum acele clipe de durere şi deszădejde, şi vor ieşi înaintea lui cu ce au mai bun: cu sufletul lor curat şi cu rodul dragostei lor, cu ochioasa Lixândrina ce aducea atât de bine cu tătâne-său...

Moş Trifan orbise, dar tot stătea de pază, era jitar. Nimeni nu putea să calce arăturile lăstate în paza lui, căci bătrânul orb cunoştea pe fiecare din satul Obârşienilor după mers. Oamenii îl răsplăteau în deajuns, şi vara, când veniau boieri de Sf. Ilie, el le deschidea poarta jitariei, şi le dădea bună-vremea. Boierii îi dădeau bani mărunţi, pe cari el îi păstra pentru iarnă şi le doina din fluiet. Vara, copiii trimişii cu vitele la păscut veneau şi făceau roată în jurul lui şi-l ascultau cântând sau povestind. Astfel îşi ducea viaţa bătrânul jitar orb...

Vezi, dragul meu, din cele spuse mai sus, cum ne descrie Ciocărlan părţi din viaţa de la ţară, şi ce frumos ştie el să îmbrace întâmplările şi povestirile în haine alese.

Traian G. Dimitriu-Şoimu.

Sinaia.

— Mărgăritarul Carpaţilor. —

— Noul Hotel. — Când se va inaugura splendidul Casino. — Merii, artiştii ai lunei şi-au dat întâlnire la Sinaia. — Cum se petrece la Sinaia. —

În minunatul decor al naturii, unde se află delicioasa reşedinţă de vară a elitei din România, şi care poartă aşa de armoniosul nume Sinaia societatea marilor stabilimente a adus toate atracţiile şi a înfrumuşet-o ca un paradis, răspunzând astfel cerinţelor acestor clientele de elită, unică în lume. Sarcina ei a fost grea, căci gustul aşa de rafinat al acestor eleganţe diplomatice, politice şi din lumea mare, cerea ca să găseşti ceva nou, ceva extraordinar şi pentru aceasta au fost aleşi să conducă această staţiune de vară chiar fondatorii splendidului Casino Municipal din Nisa, al cărui renume e universal.

Casinoul din Sinaia, care îşi va deschide uşile în primele zile ale lunii Iulie este un adevărat capodoperă de gust şi eleganţă, conceput de geniul arhitecţilor şi antreprenorilor români şi francezi; el este o notă plăcută în mijlocul acestei localităţi fermecătoare.

Desvălirea statuei lui C. Negri.

Galați, 18 Iunie v.

Cu o deosebită solemnitate s'a săvârșit ieri, Duminecă, desvălirea statuei ridicată prin subscripție publică marelui patriot și bărbat de stat Costache Negri.

După oficierea serviciului divin în Catedrala Galaților, s-a format un impozant cortegiu, în frunte cu societățile, cu drapelul, corul episcopal, un tablou în ulei cu chipul lui C. Negri purtat de 2 țărani, episcopul Dunărei de Jos, corul catedralei, d-nii: ministru Neițescu, prefectul județului, primarul orașului și toate delegațiile.

În dreptul statuei s-au depus în juru ei toate coroanele, iar episcopul Dunărei de Jos a oficiat un serviciu divin, după care sculptorul Iordănescu a făcut să cadă pânza de pe statuie. În acel moment muzicile militare au cântat imnul regal, și »Hora Unirii«, iar episcopul Dunărei de Jos a rostit o rugăciune ocazională.

Chipul marelui C. Negri, turnat în mărime naturală, este reprezentat în picioare, în pozițiune de orator. Pe soclu, a cărui înălțime este de 6 m., sunt fixate următoarele inscripții și plachete:

Pe primul soclu, în față, la picioarele bronzului este așezată o plachetă de bronz cu data de 1812-1876. Placheta reproduce un fragment din cuvântarea toast ținută de Negri la Paris, la 23 Decembrie 1848, în mijlocul Românilor emigrați:

«Suntem milioane de Români »resteleți. Ce ne lipsește ca să ajungem »un neam tare? Unirea, numai Unirea. »Să trăiască Unirea Românilor!»

În partea opusă e o altă plachetă de bronz reproducând un fragment din scrisoarea adresată de el din Tg.-Ocna lui Alexandri, când a aflat că este pus în fruntea celor 41 candidați pentru Domnie, în 1858:

In visurile mele înflorite se arată viitorul României.

«Sunt de ajuns bărbați Moldoveni, mai vrednici de însărcinat cu povara Domniei, cari au și adevărate drepturi legale, și cu cari astăzi nu mă pot asemăna, de cât în deopotrivă »durere, pentru binele acestui al nostru »pământ.

Pe al doilea soclu se află, în față: inscripția: »Lui C. Negri; în dreapta o plachetă de bronz reprezentând pe C. Negri în momentul când rostește la Paris cuvântarea, din care un fragment este reproduș în placheta de sus, iar în stânga o altă plachetă reprezentând o adunare intimă la casa lui Negri din Mânjina. Pe această plachetă se disting chipurile lui Kogălniceanu, Alexandri și celorlalți mari români, cari vizitau pe Negri la moșia sa din acest județ.

Întreaga statuie costă 28.000 lei sumă acoperită din subscripții, donațiuni, serbări, etc.

După desvălirea monumentului s'au rostit mai multe vorbiri, în care s'au preamărit însușirile rare ale lui Costache Negri. Reținem aici următoarele două cuvântări.

Acolo vom vedea strălucita pleiadă a artiștilor, al căror renume a făcut ocolul Europei prin talentul și frumusețea lor. Pentru auditorul de elită și într-adevăr de lume, care va frecventa teatrul Casinoului, trebuia aleasă elita cântăreților și a artiștilor noștri, așa, că Societatea nu se va da îndărăt delă nici un sacrificiu, ca să-și asigure concursul celor mai celebri artiști. Nu putem, decât să cităm la întâmplare câteva nume: Marie Kouznezoff celebra artistă a marelui opere din Paris, a cărei voce de soprano e de un farmec, pe care nimeni nu-l mai poate uita, după ce a auzit-o odată; celebra Regina Badet, ale cărei creațiuni întrec idealul artistic, pe care și-l poate face cineva despre dansa; Yvonne Duble delă Operă, pe care România a consacrat-o și pe care M. S. Regina a decorat-o în urma minunatelor interpretări muzicale în România; Nelly Martyl, pe care Opera-comică ne-o trimite, precum și delicioasa Lina Cavalieri și ma-

Discursul ministrului Neițescu.

Rând pe rând se toarnă în bronz de cătră patria recunoscătoare chipul celor trei stâlpi ai României moderne, Cuza Vodă, Negri, Kogălniceanu.

Tovarăși nedespărțiți în tinerete și apoi când Cuza se ridică la domnie, ei devin Sietnicii lui înțelepți. Câteși trei au avut același ideal și au luptat cu însușiri deosebite la îndeplinirea lui.

Cuza domnul Român curajos, Kogălniceanu, sietnicul executiv fără șovăire, Negri, apostolul propovăditor fără preget al marilor idei »activitatea sa delă Paris, din neobosită propovădure delă Mânjina, din activitatea sa ca ministru și ca vice președinte al primei adunări Moldovenești din activitatea sa ca agent diplomatic la Viena și la Constantinopol și până ce se re-întoarce iar la Mânjina, viața lui C. Negri ni se arată ca o împletire minunată din credință și iubire de țară; însușiri prin care a strălucit și cu care a încălzit pe oamenii din vremea lui.

Negri a fost un apostol în adevăratul înțeles al cuvântului. Viața lui e iubire de țară, credință în viitorul ei, desinteresare până la uitarea de sine. Iubirea lui de țară a fost iubirea apostolului convins și desinteresat, care dă tot și nu primește nimic, și care tocmai de aceea atrage în jurul delilor sale discipoli, cari duc apoi mai departe cuvântul propovăditor. Credința lui Negri în viitorul țării noastre a fost atât de mare, în cât în tot ce a crezut s'a împlinit. A crezut în unirea țărilor surori, în secularizarea averilor mănăstirești și împrăștierea țăranilor și ele s'au îndeplinit.

A isbutit în toate pentru că era cu desăvârșire desinteresat.

Mărirea nu l-a atras când i s'a oferit domnia, iar popularitatea nu l-a ademenit. Cu adevărat cetățean, odată opera sa terminată el intră în rândurile acelor pe cari i a iubit și pentru care a muncit.

Adresându-se apoi bronzului, d. Neițescu pronunță următoarele entuziaste și însuflețite cuvinte:

»Și fiindcă ai crezut mult și ai iubit mult, amintirea ta Negri va rămânea veșnic trează în noi români iar în momentele grele, cu toții să luăm pildă delă marile tale daruri sufletești,

Din discursul d-lui N. Iorga.

«Să ne dăm seamă bine de însemnarea morală a acestui monument. Ridicat tocmai azi, de-asupra egoismului fanatic de sine, a spiritului de facțiune gata să sfâșie și patria, a oricărui ideal, el înseamnă, nu numai cma giul unei națiuni adus virtuții politice fără de pată, ci și îndatorirea solemnă, din partea tuturor celor buni, de a urma, spre cinstea țării și triumful moravurilor bune, acest nemuritor exemplu. Căci o țară nu se poate clădi nici pe cel mai netăgăduit avânt al unui suflet genial, care urmărește cu mândrie sborul aripilor sale puternice și încă mai puțin pe mărăciniș împleticiți ai dibăciei politice, ci numai pe nemșcata piatră de temelie a caracterelor ce s-au jertfit pentru ca să creze o patrie. Și nu poate fi o mai mare jignire pentru astfel de eroi ai biruinței asupra patimilor omenești, de cât profanarea prin zbuiciumul nelăfrănat al patimilor, capriciilor și poftelor, a templului pe care jertfindu-se, l-au ajutat să se ridice.

Prin scris și prin învățământul școlilor sântem datorți a face ca România de mâine să fie vrednică în ce privește puritatea ideală de începuturile ei. Și înaintea chipului aceluia,

rele nostru tenor Muratore. Toți artiștii acestia vor interpreta capodoperele de Operă și Opera-comică, ce fac să alege la Paris din toate colțurile lumii pe amatorii de artă, cari în vara aceasta și-au dat întâlnire la Sinaia.

Pe de altă parte, direcțiunea a intrunit în un loc pe maeștri cântecului humoristic și al râsului nebunatic, ca să distreze elita noastră și ce glorie se ascunde îndărătul numelor pariziene: Fursy, Fallot, Dranem, Fragon Ministrel!

Concursul fermecătoarei Colette Willy e deasemeni asigurat pentru interpretarea operelor realiste, precum și aceia al delicioaselor baleturi ale dansatorilor englezi și ruși și spectacolul mișcătoarelor și senzaționalelor atracțiuni de un renume universal.

Se va constitui un comitet de serbări, care să organizeze concursuri de eleganță și bătaie cu flori, cerute de grațioasele vizitatoare.

care i-a dat mai mult din flința sa pământescă: glorie, bogăție, fericire, s-o fâgăduiască oricine mai are simțul celui mai înalte datorii a unui educator!

După terminarea discursurilor persoanelor oficiale au semnat actul comemorativ, iar corul societății »Dunărea de Jos« a intonat Hora lui Negri și Hora Unirii.

Seara a avut loc o mare serbare la grădina publică.

Caragiale.

de Mihaıl Sadoveanu.

În jurul meu stau rispite gazete cu vestea cea tristă: »A murit Caragiale! Numele marelui maestru între linii cernite; articole care jlesc pierderea cea mare; cuvinte de durere isvorând de pretutindeni... Toate trebuiesc pentru propria noastră mângăiere și toate sunt de prisos.

Moartea absurdă și bruscă deschide de odată înaintea ne o poartă lugrăbă. Dăm îndărăt, deși am venit după mil și mil de generații pieritoare. Dăm îndărăt, șovăim c'un gemăt. A, dar toate sunt de prisos! Poarta aceea neagră e a tuturor.

A murit și Caragiale, mă gândesc în tăcerea, care mă impresară. »A fost pulbere și s'a întors în pulbere. Ca o umbră a trecut și Caragiale spre groapa celor mulți, de și inteligența lui strălucită, talentul lui, erau o părticică din înfinit, din veșnicia lumină, din ceea ce este dincolo.

S'a dus. Știu că trebuia să se scufunde în pământul tuturor, și lucrul totuși mi se pare grozav de trist. Știu că întreg sufletul lui și nintea lui au rămas între noi și totuși ce trist sună aceste trei cuvinte: A murit Caragiale.

E între noi. E lângă mine. Intind mâna spre rafturi, trag de lângă Eminescu volumele lui Caragiale. Cei doi prieteni stau necontenit alături. Deschid și pe Eminescu o clipă: e trist ca de obicei. Deschid pe Caragiale: e mai trist de cât totdeauna. Din literile fugare ale foilor se încheagă figura lui gânditoare și expresivă. Zămbește cu puțină suferință, ca în clipele acelea când, neliniștit, se plimba într'una prin odaia lui de lucru, pe dinaintea mesei, frământat de chinuitoarea problemă artistică, căutând »cuvântul ce exprimă adevărul.

Toată viața lui s'a luptat ca să spuie cuvintele nebușe și imaginația nedomolită. Un prieten bun al meu, care i-a fost secretar într'o vreme, povestește despre chinul acesta al redactării, despre grija necontenită și minuțioasă pentru frază, despre prelucrarea lui neobosită, care prefăcea »nebulosa primitivă« în stilul acela fără pereche de viguros, concis și sobru, plin dinăuntru de nervi și ascuțit ca o lamă fină de oțel.

În cărțile acestea trăește lumea cunoscută: lumea lui. Trăește și se mișcă între file unde necontenit zăresc lucind un zămbet sceptic și ochii neliniștiți ai lui Caragiale »care nu mai este, care a murit«. Zămbetul sceptic și ochii parcă se îndreaptă cu îngăduință spre ceafa eroică a lui Jupân Dumitrache, spre inteligența administrativă a lui Nae Ipiogescu, — spre junele Chiriac și spre neuitata, sentimentală și romantică cucoana Veta... Privesc spre toată viața lor de mărănușuri de politice, de griji pentru onorul de familist și spre peripețiile dramatice ale unei adevărate nopți furtunoase.

Dar pe folle cărții răsare și lumea aceea de tipuri bizare, dintr'o vreme

Sporturile nu vor fi de fel neglijate și între tirul de porumbel, tennis, zina va fi astfel împărțită, încât abia să lase timp sportșmarilor să-și schimbe costumul, ca să aștze la reprezentațiunile teatrale.

În cadrul acesta superb, serbările de noapte dau o strălucire particulară serilor așa de plăcute în această localitate ideală. Avântul, pe care l-a stărnit acest somptuos program în publicul românesc, ne face să nădăjduim în cel mai deplin succes la inaugurarea Casinoului delă Sinaia.

Vilele sunt închiriate de acuma a la »Gentry«, dar Societatea marilor stabilimente din Sinaia a prevăzut afluența vilegiatur știlor, așa că a clădit un somptuos hotel »Sinaia Palace Hotel« cu tot confortul modern, a cărui direcțiune a fost încredințată casei Capșa, așa de cunoscută în România.

de tranziție, de forme goale, de păcate și de mizerii morale, lumea Scrișorii pierdute, cu simbolical cetățean turmentat, cu Pristanda, bunicul poliștilor de azi, cu cucoana Zoe în jurul căreia se învârte toată politica provincială și cu toate fețele de politicieni de moda veche, — ochi holbați, bărbii revărsate spre proeminența burților, vorbe goale, fraze umflote... Caragiale zămbește, căci se pare că-și vede oamenii și'n vremea de azi.

Alte măști, aceeași gamă...

Din umbră, în culori dulci de vechime, răsare cuconu Leonida, nedomolitul republican, cu nevinovata lui Eitimită. Amândoi rămân ca documente ale altor vremuri, portrete cu zămbete naive la colțul gurii.

În jurul lor dăntuește nebuna sarabandă a unui carnaval, oameni cu grimaze ciudate și cu mișcări în unghiuri ascuțite. Apoi de-odată parcă se face liniște, întunec, — și se lămurește o penumbră de dramă, și într'o căsuță de țară, Anca, Dragomir și Ion nebunul apar ca spectre tragice și palide. E atata încordare dureroasă în țărâna aceasta, care a iubit și trăește cu uceigau iubitudii ei călăuzită de un îndărătnic gând de răzbanare, e atata întunec și neliniște în sufletul lui Dragomir vinovatul și atata sfășietoare amărăciune în ocașul nebun, — încât inima parcă și-se oprește și noaptea parcă te-a impresurat c'un vis de groază și sânge. Și visul chinuitor parcă se prelungește spre un drum de țară, la un han în Podoleni, la hangiu Leiba Zibal, bolnav de friguri și de frică, într'o noapte de Inviere, când hoții cearcă să pătrundă în dugheană... Făclia de Paști a lui Zibal lucește în întunecime ca un ochiu înspăimântat de nebun...

Răsfoiesc file după file din neprețuitele cărți ale lui Caragiale. După magistralele lui piese de teatru, după Făclia și Făclia de Paști, povestiri sdobitoare, — încep Momentele, schițele acelea minunate, care în mare parte au văzut lumina zilei întâiu în »Universul«.

Momentele lui Caragiale vibrează de vioiciune, ascuțime, umor și ironie. Tipuri neamărate se mișcă, trec vorbesc, se întorc, pline de veșnicia și nimicia lor. Un popor întreg te întâmpină, te atinge, îți vorbește ori îl auzi vorbind. E trista noastră lume cu micimi și scări. E sârmana lume înconștientă, care merge spre mormânt rumeșând o »idee« genială, ori o »lacună« incurabilă, lumea micilor economi« a femeilor, a cuconiștelor cari găsesc protectori pentru soții lor funcționari, lumea oamenilor mici care-și duc o viață tristă cu ușurință și merg cu pas ușor și zămbind spre aceeași poartă de umbră spre care se îndreaptă și cei mai serioși și cei mai buni fii ai oamenilor.

În opera lui Caragiale vezi toată istoria »civilizării« noastre. Burghezia Nopții furtunoase, politicienii din Scrișoarea pierdută, micii funcționari, burghezii, politicienii Momentelor, fac parte din lumea, care s'a scurs jumătate de veac priu orașele României noastre. Caragiale a ridicat de deasupra lor un colț de vâl: a arătat cum strălucește de ciudat, de fantasmagoric și burlesc hațna nouă împrumutată delă modelul Apusului. A arătat și partea de mizerie sufletească și morală, care »a venit cu drum de fier« tot din minunatul Apus.

Un zămbet ironic lucește parcă deasupra tuturor. S'ar părea la prima vedere, că marele scriitor a strâns în opera lui tot ce-l rău, înconștient și strâmt sufletește. Au zis mulți, că în opera lui Caragiale aproape nu sunt oameni buni, oameni cum se cade.

A, nu. În noaptea aceasta, răsfoind și recitând volumele marelui nostru prozator, găsesc tristețe acolo unde odinioară mi-se părea, că tresare râsul, și supt haina cea ridicolă, văd că trăesc ființi cu scări, în adevăr, multe însă la urma urmei destul de omenești și destul de simpatice. Biata flință omeanească nu-i nici bună, nu-i nici rea, e o umbră vană, care se abate, se luptă, suferă și trece...

Întorc ultima foaie a Momentelor. A mai rămas o broșură mică de câteva pagini, strigătul de suferință morală al unui om mare chinut de crunta problemă a anului 1907. Ce tristi și ce gravi se luminează ochii umbrei, care în noaptea asta stă neliniștită înaintea-mi! Cel-ce a zugrăvit cu atata tremur de lacrimi pe Ion, țăranul bolnav și năpăstuit, cel care nici-odată n'a avut ascuț și ironie pentru țăranul nostru, pentru marele nostru nedreptățit, — cum a observat cu atata dreptate distinsul meu prieten G. Ibrăileanu, de data asta judecă cu durere stările noastre sociale, cere lumină și dreptate

pentru cei mulți, atata vreme »umiliți și ofensați«, și în proza lui vie și nervoasă, de data asta se revărsă adevăratul fond sufletesc al incomparabilului scriitor: veșnica problemă, veșnica durere, veșnica dorință de ceva mai bun, mai luminos, mai drept, care a caracterizat în tot-deauna sufletele mari.

Pun opera lui Caragiale în raft la locul ei, alături de Eminescu. Aici e Eminescu, aici e Caragiale. Cărțile lor sunt urme sacre în care dorm gândurile, suferințele și aspirațiile lor. Spun rău, nu dorm, sunt treze și vii, cum e căldura, cum e lumina, și necontenit pătrund, fecundează și îmbunătătesc sufletele noastre.

Din România.

Tragerea II-a a lotăriei Ligii Culturale. Ministerul de interne a aprobat, ca a II-a tragere a Lotăriei Ligel culturale să aibă loc în ziua de 21 Noemvrie 1912, în loc de 21 Maiu a. c. La această tragere vor ieși la sorți câștiguri în valoare de lei 37.750 dintre cari unul de 10.000, altul de 5000, etc. Biletele reușite la sorți la prima tragere, participă și la a doua tragere.

Punerea pietrei fundamentale a palatului muzeului național. Duminecă la orele 11 dim. s'a pus cu deosebită solemnitate piatra fundamentală a noului palat al Muzeului artei și etnografiei naționale, ce se ridică lângă monetăria statului de pe șosea. Mitropolitul primat Konon a oficiat serviciul divin.

Piatra fundamentală a fost pusă cu ceremonialul obicinuit de A. A. L. L. Regale Principele Ferdinand, Principes Carol, Principesa Maria și Principesa Elisabeta.

După aceasta d-l Trigara Samurcași a arătat într'o cuvântare importantă muzeului, d-l ministru Arion a ținut un discurs relevând grija deosebită pe care o arăta Familia Regală instituțiunilor de artă și cultură națională.

Fondul »Internatului studenților basarabeni«. Subscripția Ligii culturale, secția Craiova, pentru »Internatul studenților basarabeni«, a produs lei 3020. Fondul total al acestei subscripții deschis de Comitetul central al Ligii Culturale, se ridică până acum la suma de lei 12 179,25.

Subscripția continuă.

Delă Societatea pentru fond de teatru român.

Societatea pentru fond de teatru român, în scopul de a pregăti puteri bune pentru arta dramatică și muzicală română, publică:

CONCURS

pentru 2 burse de câte 1200 cor.,

menite a se vota, deocamdată numai pe un an, acelor tineri, de ambe sexe, cari au aptitudini pentru arta dramatică ori muzicală și doresc să se perfecționeze în aceste arte la școala specială superioară.

Doritorii își vor trimite cererile, până cel mult la 2/15 August a. c., la adresa secretarului societății, Dr. Iosif Blaga, Tunsădîrd, indicând în petițiunea lor, că anume, la care ram artistic vor să se aplice și unde vor să-și facă studiile.

La cerere se vor alătura:

- 1. Atestatele despre studiile pregătitoare;
2. certificat medical, prin care să se dovedească sănătatea deplină a concurentului;
3. certificat despre cetățenia ungără a petentului;
4. eventuale atestate sau note recomandatoare, prin cari s-ar putea confirma talentul artistic al petentului. (In caz de trebuință comitetul societății va cere, să se prezinte petentul și în persoană în fața comitetului.)

Brașov, în 1 Iulie n. 1912.

Pentru comitetul societății pentru oud de teatru român

Virgil Onișiu, Dr. Iosif Blaga, viceprezident, secretar.

La 1-a OCTOMVRIE se deschide depozitul grandios de mobile a fabricelor de mobile a d-lor Székely și Réti, în Brașov, Strada Porți Nr. 60.

STIRI.

— 19 Iunie 1912.

Succesele aviatorului Vlaicu la Viena. Duminecă s'a sfârșit concursul de aviație. Recordul mondial de înălțime l-a stabilit locotenentul Blaschke...

Despre succesele de Duminecă ale lui Aurel Vlaicu se telegrafiază următoarele:

Inginerul Vlaicu a câștigat Duminecă un premiu de 1500 coroane, ajungând la zece metri de înălțime; al doilea a fost clasat aviatorul francez Garros, care a sosit la 26 metri de înălțime.

Rezultatele concursului de zbor în cerc au fost și ele favorabile lui Vlaicu, care a primit și premiul acesta de 2000 de coroane.

Societatea pentru fond de teatru român. Al III-lea turneu artistic aranjat de societate sub direcțiunea dlui Aurel P. Bănuț, cu program declamatoric...

- 12 Iulie nou (Vineri, ziua sf. ap. Petru și Pavel în Făgăraș.
13 Iulie nou (Sâmbătă) în Sebeș.
14 Iulie nou (Duminecă) Sebeș.
17 > > (Miercuri) Orăștie.
19 > > (Vineri) Hațeg.
21 > > (Duminecă) Arad.
24 > > (Miercuri) Brad.
27 > > (Sâmbătă) Abrud etc.

Turneul se va continua și prin comitatele Sălaj, Sătmar și Maramureș.

Societatea noastră teatrală apăsăză la sprijinul publicului nostru românesc, care se știe că e totdeauna gata de jertfă când e vorba de propărea noastră culturală.

Și ceie nu vor primi din întâmplare avizuri și invitații speciale, să se considere prin aceste publicări ca invitați.

Atragem în acelaș timp și atențiunea celorlalte cotidiene asupra acestui turneu.

In program vor figura:

- 1.) Declamațiuni (comedie) de d-ra Aurelia Popa Radu.
2.) Declamațiuni (dramă) de d-ra Maricara G. Dima.
3.) Declamațiuni (comedie înaltă) de Aurel P. Bănuț.
4.) Declamațiuni (comedie și c. bută) de Constantin Calmuzchi.
Se vor juca în cursul turneului următoarele piese:
a.) Jerifa, dramă 1 act de I. G. Ionescu.
b.) Doi surzi, farză 1 act de * * *.
c.) Pentru mama, comedie 1 act.
d.) Romanticism, comedie 1 act trad. V. Crișian.

Pentru frații nepăstulți prin potop primit dela d-l George Vlassa, preot ar. i. p. în loc suma de 10 cor.

Scrisoarea de adio a P. S. Sal. Hossu. «Drapelul» publică următoarea scrisoare adresată primarului orașului Lugoj de către P. S. Sal. Hossu și cetății în ședința de Joi reprezentanței orașului:

Domnul meu.

Urmând ordinului Maj. Sale a Republicii noastre apostolic întru în noul mare de activitate al diecezei Gherla să părăsesc reședința mea din Lugoj și să mă așez în orașul Lugoj.

In ora dureroasă a despărțirii am cuprins de sentimentele multăminim impresia reminiscențelor celor petrecuți în acest oraș și a celor doveză de iubire și stimă, de am avut parte din partea publicului orașului Lugoj.

Te rog, d-le Primar, să interpretezi aceste sentimente ale mele publicului orașului Lugoj. Și în mijlocul acestei despărțiri mă mângâie conștința că am putut asigura orașului un primar, o instituție nouă, care va fi un oraș mie atât de iubit în șirul celor cu școale mai înalte.

Ca probă a mulțumitei mele dați-mi voie să înalț rugăciunile mele ferbinți către Domnul Cerurilor implorând binecuvântarea Atotputernicului asupra orașului și tuturor locuitorilor lui, rugându-l îndeosebi pentru pacea și înțelegerea frățoasă a locuitorilor orașului.
Primiți, d-le Primar, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.
Dr. Vasile Hossu
Episcop de Gherla.

«Albina» institut de credit și de economii în Sibiu. Precum am anunțat și noi la timpul său, «Albina» a hotărât încă în toamna anului trecut înființarea unei sucursale sau expoziții în America cu sediul în New-York, menită să se ocupa în prima linie cu trimeterile de bani a emigraților noștri în patrie. Pentru activarea acestei sucursale a și trimis la New-York pe d-nii Dr. Tib. Brediceanu și Eugen Vancu primul secretarul, al doilea casarul centralei institutului.

In intervalul dela hotărârea luată de direcțiune privitoare la noua sucursală din New-York și până la încercarea făcută de trimitii «Albinei» de a o activa pe aceasta, schimbându-se radical relațiile din Statele Unite, îndeosebi prin înăsprirea condițiilor sub care societăți străine se pot stabili acolo cu expozițiile lor — Direcțiunea, ținând seamă și de încordarea durabilă a pieței de bani, a abandonat deocamdată și până la timpuri mai prielnice activarea sucursalei proiectate și a revocat pe trimesii săi din New-York.

Ei s'au și relntors în patrie cu bogate experiențe câștigate în timpul petrecerii lor de câteva luni în America, cari depuse într'un vast memoriu prezentat Direcțiunii vor înlesni mult organizarea din viitor a sucursalei, care acum din cauze externe și neaterăntoare de Direcțiunea «Albinei» și de delegații acesteia la America nu s'a putut înființa.

Burse pentru măestrili. «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român» dă la concurs următoarele burse din donațiunea de 10,000 cor. a d-lui Vasile Stroescu: Două burse de câte 500 cor. pentru două caife de tâmplar, care să urmeze cursurile de măestrili pentru tâmplăria de mobile și clădiri apoi cursul pentru industria casnică și sculptură la școală i. r. pentru lucrarea lemnului în Câmpulungu Bucovinei, cu scopul de a se desăvârși în meșteșugul tâmplăriei de mobile, în sculptură etc. Cursurile durează doi ani. După terminarea acestei școale vor fi trimiși în străinătate, ca să învețe confecționarea de jucării pentru copii.

Concurenții pe lângă cerere vor înalnta următoarele acte: a) certificat de botez; b) certificat de școală; c) certificat de calif de tâmplar; d) certificat de practica făcută; e) certificat de sănătate.

Bursierii la primirea bursei vor avea să deie o obligație iscalită de părinți sau tutori, că după terminarea studiilor se vor stabili pe teritoriul locuit de Românii din Ungaria și în caz când s'ar deschide la noi o școală pentru industria lemnului să fie obligați a funcționa ca instructor la această școală cel puțin 5 ani.

Cererile pentru ambele categorii de burse se vor înalnta biroului «Asociațiunii» Sibiu (Nagyseben) Str. Șaguna Nr. 6 până la 21 Iulie n. a. c.

Sibiu, 22 Iunie 1912. — A. Bărsseanu m. p., prezident. Oct. C. Tăslăanu, m. p., secretar.

Institutul Oteteșanu. Cu începearea viitorului an școlar 1912—1913 se vor primi douăzeci elevi în Institutul de fete dela Măgurele (Ilfov), fundat de Ioan Oteteșanu și înființat de Academia Română, sub înalntul Patronajului al Maiestății Sale Regelui, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea convenită unei «bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux». In tot timpul studiilor de 5 ani, elevele vor avea întreținerea în Institut și nu vor putea părăsi școala până la terminarea studiilor, afară de cazuri de forță majoră. Sunt admise în Institut copile născute din părinți români săraci, pe deplin sănătoase, cari până la 10 August 1912 au împlinit 12, dar încă nu 15 ani, au pregătirea ce se dă în școalele primare din România.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la Academia Română — până la 10 August 1912 — cererile însoțite de: a) act de naștere; b) act de vacină; c) act de paupertate, liberat de autoritatea comuna'ă respectivă, în care se vor arăta: profesiunea părinților, starea lor

materială; în caz de vor fi pensionari, cantumul pensunii, și numărul copiilor cu vârsta lor; d) atestat școlar despre terminarea claselor primare. Concurențele, cari îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, vor fi supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române. Concurențele, cari nu sunt din România, se admit fără examen de primire, în virtutea atestatorilor obținute în școalele similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 10 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus de un atestat medical și de o fotografie a lor. Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traduceriile lor în românește. Lipsa fotografiiei atrage după sine neînscriserea între candidați și înapoiera celorlalte acte.

Academia își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copilelor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului. Examenele se vor începe în localul Academiei la 10 Septemvrie 1912, orele 8 dimineața.

Cum călătorește Tisza. In drumul său spre Geszt contele Tisza s-a oprit și în gara Salonta mare, unde l-au primit 6 jandarmi, șeful stației și soldații. În gară contele a schimbat câteva cuvinte cu fiul său Tisza «cel mic», care-i ieșise în întâmpinare. S-a suit apoi în tren împreună cu soția și fiul său și și-au continuat drumul. In primul vagon familia contelei, în al doilea doi detectivi, cari întreg drumul l-au însoțit pe președintele camerei. In fața palatului din Geszt l-au primit alți 12 jandarmi.

In jurul atentatului din Agram. Se știe, ca cu ocazia atentatului din luna trecută, giontele merită să curme viețaa banului Cuvaj, a nimerit pe consilierul acestuia, Hervois Ivo, care — după cum se anunță din Agram — cu toată îngrijirea medicală, ce i s-a dat, a murit Sâmbătă după prânz, iar eri a fost înmormântat.

Atentatorul, studentul Jukics este dela comiterea atentatului încoaci prisionierul tribunalului din Agram. Pentru pertractarea procesului său, croații trialiști se pregătesc din greu. Un fost deputat croat a umblat săptămâna trecută pe la Paris, unde a vizitat redacțiile tuturor ziarelor, rugându-le să și trimită câte-un corispondent la procesul lui Jukics, ca acolo să se poată convinge de suferințele ce li îndură slavii din partea domniei absolutiste, austriace și ungare.

Toate cheltuielile, ce le vor avea corispondenții streini cu prilejul acestui proces, li se vor restitui din partea Croaților, cari au strâns deja un mare fond în Agram. Scopul lor e ca din acest proces să facă o afacere senzațională, care să alarmeze toată lumea.

O groaznică furtună împreună cu potop s-a deslăntit Sâmbăta trecută asupra orașului Cervenka și a comunei vecine. Mai mari pagube a suferit însă orașul Cervenka, unde o mulțime de case mai jos situate au fost prăbușite iar străzile au fost acoperite cu un strat de apă de 1/2 m.

Un copil cu două mame. O femeie în vârstă, modest îmbrăcată, după aparență lucrătoare, prezentându-se săptămâna trecută la parchetul din București, ceru procurorului de serviciu, cu lacrimile în ochi, să intervie pentru a-i se da copilul ce i-a fost luat cu forța. Procurorul cercetând plângerea femeii, care se numește Maria Tudor, află următoarele: In anul 1905, Maria Tudor, care nu avea pe nimeni în lume, primi de la o țigancă un copil de suflet. Copilașul era de câteva luni pe atunci. In bucuria ei, Maria Tudor, făcu țigancei un dar de bani și li dete și o pereche de cercei. De la acea dată s'au scurs 7 ani, în care timp Maria Tudor își pusesse toată inima și toată dragostea în creșterea copilășului ei, care cu cât treceau ani, să făcea mai frumos și mai drăgălaș.

Intr'o zi însă, de curând, pe când Maria Tudor nici nu bănuia, se prezenta la dânsa un subcomisar și după ce li luă declarația asupra originii copilului ei, i-a făcut cunoscut că a sosit vremea ca să dea copilul adevăratei sale mame, care-l avea. Mama acestui copil era israelita Moni Wasserman, care născându-l'a dat în creștere în schimbul unei modeste plăți țigancei pomene. Câteva zile însă după ce și încredințată copilul, adevărata mamă plecă în America, de unde după 7 ani, învinșă de dorul copilășului ei, interveni pe căile diplomatice pentru a-i fi redată.

In acest timp însă țiganca, ne mai primind nici un ajutor de la d-na Wasserman, a dat copilul femeii Maria Tudor, în schimbul micii sume de bani. Iar acum Maria Tudor plângând căzuse în genunchi în fața procurorului și li rugă cu vocea înecată în lacrimi să-i redea copilul.

— Eu l'am crescut, eu l'am îngrijit, se tânguia dânsa. Este păcat de Dumnezeu să mi-l luați. El mă iubește. Intrebați-l și veți vedea, iar copilășul care era de față plângând deasemenea se ținea de — pana nefericitei femei.

Pe de — parte însă un frate al doamnei Wasserman, împuternicit cu toate actele, care deasemenea venise la parchet, cerea copilul. D-sa arată procurorului o scrisoare din partea surorii sale, prin care aceasta li conștură să facă tot posibilul să-i găsească copilul și să-l trimească. «Gândește-te» — spune d-na Wasserman, în scrisoare, — că și tu ești tată, ai și tu copii pe cari li iubești, gândește-te la chinul meu de mamă, la suferințele mele».

Se propuse femeii Maria Tudor o sumă de bani, dânsa însă refusa cu în-căpățănare.

— Nu, nu vreau bani, dați-mi copilășul; eu vreau copilul meu.

In cele din urmă procurorul reuși să liniștească pe nefericita femeie și să o conștură să treabă să ceară dreptate de la Tribunal. Maria Tudor a căutat un avocat, care să-i deschidă acțiunea. Scena aceasta a mișcat pe toți cei ce se aflau de față.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Expoziția de lucru de mână a Internatului Reuniunii femeilor române din Brașov s-a deschis de Duminecă într'o sală a școalei comerciale din loc. Toți vizitatorii rămân încântați de artificele lucrări executate de fetițele din Internat. Expoziția e o vie dovadă a muncii și stăruinței tot mai intensive ce se depune din partea profesoarelor pentru instruirea fetițelor-eleve, ceea ce face ca an de an expozițiile internatului sunt tot mai atrăgătoare. E-un bun prilej această expoziție, ca toți cari știu aprecia arta românească, să o viziteze și să admire frumoasele țesături și cusături în motive românești și atâtea alte lucrări de o rară gingășie și dibăcie.

Expoziția va mai sta deschisă până Sâmbătă; în fiecare zi dela 8—12 ore a. m. și 3—5 ore p. m.

Mulțumită publică. On. Direcțiunea a întreprinderii Cinema-Venus a avut bunăvoința a da în ziua de Luni 11 Iunie o reprezentățiune cinematografică în folosul Internatului-Orfelinat susținut de Reuniunea femeilor române din Brașov. Subsemnatul Comitet exprimă și pe cale aceasta On. Direcțiunii cea mai deosebită mulțumită, pentru frumoșul rezultat material pe care l-a obținut cu acest prilej spre ajutorarea fetițelor orfane și sărace; totodată do-rești acestei întreprinderi spor și bun succes pentru această nobilă acțiune.

Brașov, în 19 Iunie 1912. — Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov.

Litere, arte și științe.

O expediție americană spre Polul Nord.

Peary, în cartea sa «Nearestthe Pole», arată că întorcându-se din expediția sa spre pol. în primăvara lui 1906, la 20 Iunie a văzut, de la punctul cel mai nordic al țării lui Axel-Heiberg, o țară cu munți înalți acoperiți cu zăpadă. De data aceasta a putut-o vedea limpede câteva zile mai înainte, abia o bănuise, pe când se afla cu Eschimoșii săi pe coasta nordică a țării lui Grant, dela vârful Capului Calgate, la 666 de m. deasupra nivelului mării.

Țara aceea necunoscută s'ar fi aflând la 830 lățime nordică și 1000 lungime apuseană. I-a dat și nume: țara lui Croker, după numele răposatului său prieten, George Croker din Peary-Arctic, club.

Va să zică este cu puțință să mai fie o insulă mare sau o grupă de insule, cari să se întindă pe gradul 100 de lungime apuseană până aproape de pol. George Borup și Donald B. Mac.

Millan, cari l-au întovărășit pe Peary în călătoria lui, au hotărât să caute a se încredința dacă în adevăr țara Crocker are ființă ori este numai un fenomen de miraj, o vedenie polară.

La 20 Iulie 1912 acești doi tineri pleacă, sprijiniți bănește de câte-va societăți științifice americane. Vor înainta prin baia lui Baffin, pe lângă coasta Groenlandei apuseane, căci pe acolo vine apă caldă din Gulfstream.

Acolo se află vegetație și turme uriașe de reni, de boi moscați, iar în apă mișună balene și morși. Aci vor căuta căni dela Eschimoși, vor năimi Eschimoși, vor face merinde și vor urma la 790 lățime, pe țermul de miazăzi al peninsulei Bache. Vor trimite îndărăt corabia prin Ellesmere, pe lângă țeara lui Oscar și prin golful Nansen. In vremea erneli, folosindu-se de lumina lunii, vor înainta până la Capul lui Toma Hubbard. In Februarie 1913, când începe a se lumina, vor cerca să ajungă, călătorind pe gheață, până la țara lui Crocker, pe care o vor cerceta timp de 2 luni. In Mai se vor întoarce la țara lui Axel Heiberg. De aci vor trimite vești la North Starbay și de acolo prin vase daneze. Vor urma. Apoi vor înainta cu merinde până la ita pe țermul nord-vestic al Groenlandei. De-acolo vor cerceta podișul de gheață ce acopere Groenlanda, pornind din Wal Smid și Inglesfield. In 1914 se vor întoarce în America.

Nu mai patru albi vor pleca: Borun, Mac Millan, un doctor și un bucătar, apoi Eschimoși. E bine, căci nu vor avea nevoie de merinde multe. E rău, căci doi oameni anevoie vor putea birui toată munca trebuitoare cercetărilor științifice.

Se știe, că Nansen e încredințat că la polul Nord este mare adâncă. E adevărat că pe supt apă Spitzbergul e legat de Alasca c'o parte nu tocmai adâncă. Dar în apropiere de Pol, a găsit adâncime foarte mare, la 3000 m. Și de temperatura apei, ajunge Nansen la aceeași încheere. De-a aceeași părere e Spencer.

Sverdrup, care a fost de Land Lokk, aproape de țeara Crocker, n'a văzut-o, măcar că Peary ar fi descoperit-o, de mult mai departe.

D-rul Harris, de pe studiul valurilor Mării polare, crede că se află la pol un continent.

Harrison ajunge la aceeași încheiere de pe ghețurile din lacul Beaufort. Richardson spune că Eschimoșii povestesc că unii din ai lor au înaintat, oareși când, spre miază-noapte, duși de un sloiu, și că au găsit o țeară locuită de oameni, cari vorbeau aceeași limbă și au aceleași obiceiuri ca ei.

Mac Clure, Collison, Osborn, Pe-termann, Clemens Mavkham bănuiesc și ei că la pol este pământ uscat. Sannikov povestea acum 100 de ani c'a văzut pământ, unde se crede că este țeara lui Crocker.

Tot așa, burul von Toll, în 1900 care a plecat într'acolo, dar nu s'a mai întors. S'au aflat însă notele lui, în cari povesteste de vulturi de mare, de șoimi călători, de stolul de găște, cari sbaruau dela insula Beudet spre miază-noapte, deci spre o țeară, cunoscută lor.

Borup și Mac Millan sunt foarte bine pregătiți științificește. Cheltuielile se urcă la 250,000 de lei.

Theodor Roosevelt se interesează de această expediție și dorește izbândă compatrioților săi. Ar dori ca Americanii să aiba cinstea și meritul de-a fi descoperit cea mai mare și cea din urmă insulă sau grupă de insule, rămasă încă necunoscută.

Încurajarea aceasta Roosevelt a arătat-o în scrisoarea ce-a trimis-o profesorului Feinfield Osborn, președintele unui comitet, care susține expediția.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Heinric Lang
Atelier fotografic artistic
BRAȘOV, Strada Porții 52
Telefon 443.
Specialist în fotografii de copii la minut. Fotografii în grupe pentru societăți, școli și familii.
Tablouri și albume.
178, 30—40.

M. NEUMANN TAILLEUR. Fondat la 1845. Vestminte pentru domni, băeți și fete, gata și la comandă. Furnisorul curții imp. regale și cameriale. BRAȘOV.

Tot omul cum se cade

își poate procura **Haine și albituri**
cu înlesnire de a le plăti lunar sau la săptămână
dela cea mai veche și solidă firmă

RONAI HENRIK, Strada Mihail Weiss 22.

Avis. Din cauza sezonului înaintat se vinde, asortimentul
b gat de pălării de

Dame, Fetițe și Băeți

cu preț foarte ieftin.

Iohanna Schmidt,

Salon de mode de Dame, Strada Prundului Nr. 9.

Stabilimentul de hidroterapie din Brașov

instalat pe lângă băile de aburi ale Eforiei școlare române
gr. or. s'a deschis la 1 Maiu st. n.

Stabilimentul este aranjat conform cerințelor timpului modern și provăzut cu aparatele de cură cele mai perfecte.

Există două secții separate: una pentru domni și alta pentru doamne.

Stabilimentul este condus de d-l Dr. G. Baiulescu și bolnavii fac cura cu apă în mod sistematic și rațional, după prescripția medicului dirigent

D-l Dr. Baiulescu dă consultațiuni în stabiliment în fiecare zi dimineața dela oarele 7—9 și după amiazi dela 4—5.

Eforia școlare centrale gr. or. române din Brassó.

Administrația băilor.

Văpsitoria artistică de lux și curățirea hemică

G. SOLINGER Succesori.

Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană,

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în bransa aceasta. Curățire hemică de garderobe de dame și domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Ccstume de bărbați se curăță hemic și reparaază în atenție.

NOVITATE! lici propriu ca nouă. **NOVITATE!**

— PENE DE STRUȚ —

se curăță sau vopsește în colori moderne și leagă cu preț ieftin în Pleureusc. Rochi de dame, haine bărbătești se zugrăvește în colori moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperi etc. Negru pentru jelit la d. rința se execută în 48 ore.

Onor. muștiri vor lifiera lucrări ireproșabile. Rog de sprijin

G. SOLINGER succesor, Str. Spitalul i 64 vis-à vis de Hotel Coroană.

Nru. 9738/912.

Publicațiune,

referitoare la fassionarea chiriilor, ce le produc casele zidite ca vile în predile orașului Brassó, numite Nou (Noa), Timișul de Jos, Timișul de sus și în Predeal.

Fiindcă în anul 1910 prediile ce se află pe teritorul Brașovului adică: Mou (Noa), Timișul de Jos, Timișul de sus și Predealul s-a declarat de colonii de vile și au fost supuse și dări după chirie casele:

De aceea provocăm în sensul ordinului emis de ministerul de finanțe sub Nru. 59075/912 pe toți proprietarii de case, cari au case în numitele colonii de vile, ca din 6 Iulie a. c. până în 6 August a. c. să-și prezentezfasiunile implute după cum le cere legea, la perceptoratul orașenesc la oarele înainte de prânz, arătând modul lor de închiriere fie numai pe sezonul de vară sau pe anul întreg peste tot să arete că a închiriat vila spre ce scop sau că a dat-o cuiva în mod gratuit, asemenea să arăte și aceea că câte și cari locuințe au rămas goale și c-rii le folosește proprietarul pentru sine, în aceste fassiiuni sunt a se arata valorile tuturor locuințelor fiecare separată de cealaltă; dacă nu stie valoarea pentrucă nu e închiriată, atunci să o prețuiescă proprietarul însuși.

Neurmând proprietarul acestor îndrumări: atunci se va aplica § 48 al art. de Lege VI din 1909.

Coalele de fassionare tipărită se trimit din oficiu fiecărui proprietariu, servească însă spre știri și orientare, că dacă cumva va unuia nu i s'ar înmanua din oficiu numita coală de fassionare această întâmplare nu dispensează pe cel obligat de obligamentul ce-l are.

La locuințele închiriate supuse obligamentului de fassionare trebuie arătat venitul brut al chiriei anuale pe timpul când face fassionarea, iară la locuințele neînchiriate trebuie arătată chiria ce s'ar putea închiria în cas de închiriere.

Referitor la aceea, că ce este a se considera de venit brut în genere și în specie la locuințele de sezon decid dispozițiunile cuprinses în ordinturile din 1909 Nr. 11399 și Nr. 13800 din 1910, cari am mențiunea din 1909 Nr. 77000.

Brassó, în 1 Iulie 1912.

Perceptoratul orașenesc.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcânia Steaua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de moarte, așezământul său de inmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vântat pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută prompt și ieftin, i au asupra mi și transporturi de morți în s'raînătate.

La casuri de moarte a se adresa la
Telefon interurb. 405.

E. Tutsek.

Magazinul fabricii de pălării

HENRI TISCHLER

BRAȘOV, Piața Francisc Iosif (Târgul inului) 27.

Depozitul

P. G. H A B I G.

fabricantul curții

imp. reg. de pă-

lării din Viena.

Depozitul

B O R S A L I N O

fabricant de pă-

lării din Alexan-

dria, Italia.

Specialități în pălării de păslă, de pale, precum și în caschete pentru modă, sport și turistică.

— Curățire pentru pălării de Panama. —

Nr. 77./1912. par.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistoriu arh. cu datul 2 Iunie 1912 Nr. 6761 Școl, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea unei sale de învățământ la școla gr. or. română din Brașov Stupini.

Materialul necesar la clădire — afară de cel ce privește lucrările de tâmplărie, ferărie și lăcătușeria — îl pune la dizpozițiă comuna bisericească din proprietățile sale mijloace.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 1/14 Iulie a. c. la 11 ore a. m. la școla locală.

Suma preliminară pentru lucrările ce privesc clădirea din cestiune este de 3576 Cor. 85 Fil după care licitanții au să depună un vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de va ore pe lângă ofert sigilat care până la terminul de mai sus este de a se înainta la adresa oficiului parohial.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da zidirea în întreprindere aceluia dintre minus oferenti. în care află mai multă garanță, fără considerare la suma oferită.

Brașov Stupini, din ședința comitetului parohial, ținută la 10 Iunie v. 1912.

Dr. V. Saftu
protopop.

Ioan I. Maximilian George Constantin
par preș. notar com. par.

Coleșa & Pană

Șuncă de Praga
Brânză de Sibiiu
Diferite Dulcețuri
și mare
Depozit de Bonboane.

De vânzare casa din colțul

Stradei Aței Nr. 7 și Strada neagră 21, din mână liberă.

Tot acolo de închiriat o locuință din 4 odăi.

Informații se pot lua la Vila Bălașa Blebea, Azuga.

Atelier tehnic dantistic

I. SOLE

BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 19

Execută toate lucrările ce ocaz în bransa dantistică și cu preț moderat. — Specialist în coroană și pod.

Pacienții din provincie să servesc în 24 oare. 102

Scolari,

cari umblă în anul viitor în Brașov la școală, și vreau să învețe bine limba germană pot avea întreținere și instrucție bună într'o familie de învățătorgermană. Friedrich Salmen, Ulița nouă 15,

Esistență sigură

ca agent principal.

Secretar oferă:

„Asociația Eșechiană de Ajutorare reciprocă.”

Oferte primim din toate orașele. A se adresa la direcțiunea filială pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár) Strada Hunyadi Nr. 4.
Favorabilă și pentru pensionați.

Nr. 1280/912 not.

Publicare.

Un tânăr versat. în gendele notariale, (află aplicare momentană la primăria comunei Rășinar Resinary Szeben M).

Cei cu diplomă de notar sunt preferați. Coneștiuni favorabile

A se adresa la subscrisul

Ioan Jurcoiu
not. subs.

Subscrisul are onoarea a duce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime, că lucrez haine bărbătești, croială modernă, după o praxă îndelungată, și-l roagă să onora cu comande. Reparaturi cu preț ieftin.

Fridolin Karl Jirkovsky junior
croitor bărbătesc.
Brașov, Târgul Cailor 14 etaj

Ghete de dame și bărbați.

Marca Salamander à Cor. 16-50
executare de lux à Cor. 2-50
neîntrecute în durabilitate.

Magazine speciale pentru ghete
Frederic Ipsen et Comp

BRAȘOV,
Strada Vămii 36.

Mediaș,
piața mare 26.

140,1—50

Sighișoara,
str. boerilor 10.

Strada Porții Nr. 51.

Nu scăpați ocazia!

Pentru sărbătorile de Paști, Rusali, sezonul de vară, a Vă aprovisiona cu haine de dame și bărbați dela firma

Frații Fischer
Brașov, Strada Porții Nr. 51.

- Se pot cumpăta cele mai frumoase, moderne parde-tiuri de dame dela 14 coroane în sus.
- Pardesiuri elegante de fetițe 10 " " "
- Pardesiu fin modern de bărbați Raglan 20 " " "
- Costume moderne 18 " " "
- Costume pentru băeți 12 " " "
- Costume pentru copii 4 " " "

Atragem atenția On. public asupra firmei.

166,3—50.

Strada Porții Nr. 51.